

Қазақстан Республикасы
Ғылым және жоғары білім
министрлігі

国际中文日
INTERNATIONAL
CHINESE LANGUAGE DAY

«ҚАЗІРГІ ҚЫТАЙ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»
Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары
17 сәуір, 2024 ж.

«现代汉语教学现状»
国际学术研讨会论文集
2024 年4月17日

**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ СОВРЕМЕННОГО КИТАЙСКОГО
ЯЗЫКА»**
Материалы международной научно-практической конференции
17 апреля, 2024 г.

«ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING MODERN CHINESE LANGUAGE»
Materials of the international scientific and practical conference
April 17, 2024

Астана, 2024
Astana, 2024

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
哈萨克斯坦共和国教育部
МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
列·尼·古米廖夫名下的欧亚国立大学
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТІ ҚЫТАЙ ФИЛОЛОГИЯСЫ КАФЕДРАСЫ
语言文学系汉语言文学教研室
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА КИТАЙСКОЙ ФИЛОЛОГИИ
FACULTY OF PHILOLOGY DEPARTMENT OF CHINESE PHILOLOGY

КОНФУЦИЙ ИНСТИТУТЫ
孔子学院
ИНСТИТУТ КОНФУЦИЯ
CONFUCIUS INSTITUTE

«ҚАЗІРГІ ҚЫТАЙ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»
Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары
17 сәуір, 2024 ж.

«现代汉语教学现状»
国际学术研讨会论文集
2024 年 4 月 17 日

«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ СОВРЕМЕННОГО КИТАЙСКОГО
ЯЗЫКА»
Материалы международной научно-практической конференции
17 апреля, 2024 г.

«ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING MODERN CHINESE LANGUAGE»
Materials of the international scientific and practical conference
April 17, 2024

研讨会赞助者：中国驻哈萨克斯坦大使馆

Астана, 2024

ӘОЖ 811.581
КБЖ 81.2 Кит-923
Қ 22

Редакциялық алқа:

Е.Б. Сыдықов – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма төрағасы – Ректор
А.Б. Бейсенбай – Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі – академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Г. Ахметбек – Қытай филологиясы кафедрасы меңгерушісінің м.а.
Ян Лэй 杨雷 – Конфуций институтының директоры
Б.Жылқыбекұлы – Қытай филологиясы кафедрасының доцент м.а.
Чжу Цуймэй 朱翠梅 – Конфуций институтының доценті
Цзинь Бэйли 靳蓓蕾 – Қытай филологиясы кафедрасының аға оқытушысы

Жауапты хатшы: Г.Т. Елубаева, А.М. Садвакасова

Қ 22 «Қазіргі қытай тілін оқытудың өзекті мәселелері» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары (2024 жылдың 17 сәуір, Астана, Қазақстан). – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2024. – 164 б. – қазақша, қытайша, орысша, қырғызша.

ISBN 978-601-337-998-2

Бұл Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Филология факультеті Қытай филологиясы кафедрасы мен университет жанындағы Конфуций институтының бірлесіп ұйымдастырған «Қазіргі қытай тілін оқытудың өзекті мәселелері» атты халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының материалдар жинағы. Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасы арасындағы ынтымақтастық байланыс аясында және «БҰҰ-дағы қытай тілі күніне» орай ұйымдастырылған осы конференцияның жинағына қатысушылардың жасаған баяндамалары мен ұсынған мақалалары сұрыптап енгізілді. Жинақта халықаралық ғылыми ортадағы қытай филологиясын зерттеудің жаңа трендтері; қытай-қазақ-орыс тілдерінің мәдениетаралық интерпретациялық аурама мәселелері; қытай тілін оқытудағы инновациялық әдістер мен заманауи технологияларды қолдану мәселелері; қытай тарихы, мәдениеті және ұлттық білім беру саласындағы ынтымақтастықтың қазіргі жағдайы мен даму перспективалары сияқты бағыттарда жазылған авторлық зерттеулері берілген. Басылым студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, сонымен қатар қазіргі ғылымның өзекті мәселелерімен айналысатын оқырман қауымға арналған. Мақалалар тек авторлық нұсқада жарияланды, мақала көзқарасына авторлар жауапты.

ӘОЖ 811.581
КБЖ 81.2 Кит-923

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті қытай филологиясы кафедрасы, 2024
© Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева кафедра китайской филологии, 2024
© L.N. Gumilyov Eurasian national university department of chinese philology, 2024

ISBN 978-601-337-998-2

өзгеріске ұшырап отырады немесе мүлдем жойылып кетеді, бұл жүйе әлі күнге дейін өзінің үлкен әсерін тигізуде" [2].

Әр халықтың мәдени дәстүрлері, ерте дамыған жазуы – тілдің шын мәнінде дамуына айтарлықтай ықпал етеді. Жалпыға ортақ тілді бұрынғы ауызекі тіл негізінде құралды десек, көне вынян тілі мүлдем жойылып кетті деп кесіп айта алмаймыз, себебі нормативтік қытай тіліндегі кейбір референтивтік атаулардан бұрынғы жазбаша тілдің сипаттары бар екенін анық байқауға болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

[1] 胡士运. 汉语亲属称谓语研究. - 北京: 商务印书馆, 2007. 394 页. Ху Шыюн. Исследование китайских родственных обращении. – Пекин: Коммерческое издательство, 2007. 132-145 с.

[2] 马宏基. 称谓语. - 新华出版社, 1998. Ма Хунзи. Қаратпа сөздер. - Синхуа баспасы, 1998. 102 -104 б.

[3] Ханзуша -Қазақша сөздік. –Үрімші: Синзяң Халық баспасы, 1987. 67-90 б

References:

[1] Ma Hongji. Chengweiyu. - Xinhua chubanshe, 1998. 102 -104 p.

[2] Hu Sheyun. Hanyu qinshu chengweiyu yanjiu. – Beijing: Shanwu yinshuguan, 2007. 394 p.

[3] Hanzusha –Khazaksha sozdik. – Urimshi: Xinjiang Halyk basapasy, 1987. 67-90 p.

USING AND METHODS OF FORMATION OF KINSHIP ADDRESSES IN CHINESE LANGUAGES

Koibakova Aizhan¹, Tokshylykova G.B.²

¹ doctoral student, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan

e-mail: ayzhan.k.s@gmail.com

² art. teacher, KazNPU named after Abai, Department of Kazakh literature named after acad. S. Kirabayev, Almaty, Kazakhstan

e-mail: gulnaz_lit75@mail.ru

Annotation. Kinship addresses in the Chinese people very perfect mate system. In comparison with other language and the amount of handling large finely distributed. Each family member are given a separate treatment. The formation of these outstanding cultural characteristics influenced people of this nation. This article discusses the using and methods of formation of kinship addressees in chinese and leading examples.

Keywords: addressees, linguoculture, appellative, lexical category, referentive terms, vocative.

ӘОЖ 81'373

ҚЫТАЙ ТІЛІНДЕГІ ОМОГРАФТАРДЫҢ ПАЙДА БОЛУЫ

Тойбол Қ.¹, Батаева А.А.²

¹ магистр, аға оқытушы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

e-mail: karakat822@gmail.com

² магистр, аға оқытушы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

e-mail: malali2012@mail.ru

Аңдатпа. Бұл мақалада қытай тіліндегі омографтардың пайда болуы туралы жан-жақты баяндалады, сондай-ақ, қытай жазуының пайда болуы, қытай иероглифтерінің даму барысы туралы айтылады.

Тірек сөздер: қытай тілі, қытай иероглифтері, қытай жазуы, қытай тіліндегі омографтар.

Грек тілінен аударғанда бірдей жазамын деп аударылатын омограф - біркелкі жазылып, екпіннің алмасып түсуіне байланысты түрліше дыбысталатын, мағыналары әр түрлі сөздер мен сөз формалары. Омонимия құбылысының айырықша түрлері. Қазақ тілінде омографтар негізінен зат есім мен етістіктің болымсыз түрінен жұп құрайды. Мысалы, тартпа (зат есім), тартпа (етістік); бөлме (зат есім), бөлме (етістік т. б. Екпін омографтардың зат есім сыңарларының соңғы буынына түседі де, етістік сыңарларының бас буынына түседі. Омограф тіл-тілдің барлығында кездеседі.

Жер бетіндегі ең көне жазу түрлерінің бірі болып саналатын – қытай иероглифтік жазуы басқа тілдердің жазу жүйесінен айтарлықтай ерекшеленеді.

Қытай тілі - ерекше тілдің бірі. Төрт мыңжылдық тарихы бар қытай таңбаларын Өркениет пен мәдениеттен тыс, бөлек қарастыра алмаймыз. Қандай да бір тілді алып қарасақ та сол елдің мәдениеті мен дәстүрі арқылы ерекшелінетіні мәлім.

Сонымен, өзіңіз білетіндей, қытай тілінде біздерге таныс латын қаріптері кездеспейді. Қытай тілінде иероглифтер арқылы жазылады. Әр иероглифтік белгі әріп емес, тұтас сөз немесе буын морфеманы құрайды. Өзінің ұзақ уақыт тарихында қытай иероглифтері айтарлықтай өзгерістерге де ұшырады.

Қытай тілінің негізгі ерекшеліктерінің бірі-иероглиф. Тіпті күрделі прагматика мен тәжірибе қара сиямен өрнектелген иероглифтің тегіс, дәйекті бейнесін бей-жай қалдырмайды. Сонымен қатар, дұрыс жазып және оқи білу иероглифтердің мағынасын түсіну үшін қажет. Бір қарағанда, иероглифтер күрделі және түсініксіз болғанымен, бұл қағиданы жоюға тырысып Қытай иероглифтері мен омографтарының ара жігін ажырата білу маңызды.

Шамамен қытай тілінде алпыс мыңға шақ иероглиф болса, соның ішінде қырық жеті мыңнан астамы әйгілі Канси сөздігіне енгізілген. Оның ішінде 3000-нан астамы бұқаралық қолданыста орын алады. Иероглифтік жазудың қытай қоғамының дамуына әсері аса зор. Иероглифика қытай халқының аса дана және ғажап мәдениеті мен өнерінің ажырамас бір тармағы болып табылады.

Иероглифтік жазу тек Қытайда ғана қабылданбаған. Төрт мың жылдық тарихы бар жазу жүйесі болып табылады. Иероглифтік хаттың фонетикалық немесе дыбыстық әріптен айырмашылығы иероглифтік хатқа көптеген жазба белгілері де кіреді, сол себепті иероглифтердің құрамдас бөліктері. Сонымен қатар, иероглифтерді жазу жүйелерінде әріптерді жазудан әлдеқайда күрделі.

Иероглифтің құрылымы шартты түрде оның құрылымдық сызбасын қолдана отырып ұсынылуы мүмкін, онда компоненттердің бір-біріне қатысты орналасуы бір иероглифте көрсетілген. Құрылымдық схемалар иероглифтердің сызбалық бейнелерін жасауға мүмкіндік береді және иероглифтегі компоненттердің орналасуы мүмкін және принцип бойынша мүмкін емес деген түсінік қалыптастырады. Осылайша, иероглифтің стилі-белгілі бір схемаға сәйкес орналасқан бір немесе бірнеше компоненттерден тұратын графикалық құрылым.

Қытай иероглифтерінің шығу тегі қарай бірнеше аңыздар кездеседі.

Олардың біріне сәйкес иероглифтер Сары өзен суларынан пайда болған тасбақаны өзімен бірге алып келді және оларды Император Хуан диге берді. Тағы бір мифте бір күні Фу-си императоры Сары өзен жағасында серуендегені айтылады. Өзеннің су бетінде ол айдаһарды көрді, оның артқы жағы белгілермен боялған. Фу-си бұл белгілерді жадынан шығарды. Срисованные отметины ескертті императору іздері птичьих кішкене табан құмдағы, погрузив, оның ой. Айдаһар белгілерінің мағынасын түсініп, Фу-си триграммалар жазды. Барлығы сегіз болды. Ол белгілердің комбинацияларын триграммалар деп атады: қатты және үзіліссіз. Дәл осы триграммалар, аңыз бойынша, қытай тілінің қалған жазбаша «алфавитін» жасаған алғашқы иероглифтерге айналды. Иероглифтердің тағы бір нұсқасы бойынша мифтік императордың бұйрығымен төрт көзді адам Цан Цзе ойлап тапты. Цан Цзе өткір ақыл-ойы бар сот тарихнамасы болды. Ол жануарлар мен құстардың іздерінде иероглифтерге аударылған құпия мағынаны көрді.

Қытай иероглифтік жазуының ең алғашқы үлгілері (б.з.д. XVII ғ.) жануарлардың сүйектерінде (көбінесе буйволдарда) және тасбақа қабығында иньдік төлдер жазыла

бастады.

Бұл дәстүр рәсіміне үш адам қатысты: билеушінің өзі, діни қызметкер және хатшы. Билеуші хатшының сүйектерді кескішпен кескен сұрақтарын қойды: аң аулау сәтті бола ма, егін мол бола ма, соғыс басталады ма, неке қиылады ма, Мұрагер туыла ма және т.б. содан кейін сүйек отқа ыстық таяқшалармен күйіп, пайда болған жарықтар арқылы жауап табылды.

Инь иероглифтері-алғашқы қытай кейіпкерлері, олар қазіргі заманғы кейіпкерлерден айтарлықтай ерекшеленді. Алайда, олардың кейбіреулері графикалық құрылымы мен мағыналарын қазіргі қытай жазуының белгілерімен салыстыруға болады [1, 67].

Инь иероглифтері-алғашқы қытай кейіпкерлері, олар қазіргі заманғы кейіпкерлерден айтарлықтай ерекшеленді. Алайда, олардың кейбіреулері графикалық құрылымы мен мағыналарын қазіргі қытай жазуының белгілерімен салыстыруға болады.

Чжоу дәуірінде (б.з.д. 1045-221ж.ж.) қытай иероглифтік жазуы бұрыннан дамыған. Металлға хат цзиньвэн пайда болды. Салттық қола ыдыстардағы жазулар Кейде оларды «штатив және қоңырау жазуы» 鐘鼎文 чжундинвэнь деп атайды.

Чжоу дәуірінде қолдану аясы мен жазуды білетін адамдар тобы белсенді түрде қатары көбейді. Жаңа белгілер жасалды. Сауатты адамдар белсенді қолданатын белгілер қоры артып келеді. Жазу материалдары мен құралдары айтарлықтай өзгерістерге ұшырайды. Бамбук жазбаларын қолдану қазір құжат немесе кітап деп аталатын нәрсенің пайда болуын білдірді. Мүмкін, бұл ішінара XX ғасырға дейін қытайлықтардың жоғарыдан төменге қарай бағаналар жазғанын түсіндіруге болады

Чжан-го кезеңінде (б.з.д. V ғасыр – б.з.д. 221ж.) Қытай әртүрлі патшалықтарға бөлінді. Жазудың бірнеше аймақтық нұсқалары қалыптасты, олардың ішінде ең үлкені үшеу болды:

1. Цин патшалығының Чжоу хаты да Чжуан негізіндегі жазуы;
2. Алты ірі патшалықтың жазуы «ежелгі жазулар» 文文 Гувен Инь және Чжоу хаттары негізінде;
3. Шу Оңтүстік Қытай патшалығының жазуы

Цин біртұтас орталықтандырылған Цин империясының (б.з. д. 221-206 ж. ж.) қол астында елді біріктірген император Цин Шихуандидің билікке келуімен жазу реформасы басталды: бір ұзындықтағы осьтері бар барлық күймелер, стандартты жазудың барлық иероглифтері. Цин хаты негізінде да Чжуан 小 小 Сяо Чжуан хат пайда болды.

Иероглифтерді жазудың стандартты ережелері біртіндеп дамып, жаңа үлгілі графикалық стильдер пайда болады. Соңында, Джин әулетінің соңына қарай (265-420) ең көп қолданылатын және сол кездегі ресми стилін (ресми хат) үш нормативтік каллиграфиялық стиль алмастырады:

1. 楷书 (kǎishū) – кайшу стилі. Лю Дашанның шәкірттері құрылды. Хан ресми жазуына тән қалыңдықтардың болмауымен ерекшеленетін кайшудың "жарғылық хаты". Бұл стиль ресми құжаттарды жазу немесе жазу кезінде қолданылды.

2. «Курсивті хат» 行书 (xíngshū). Хань әулеті билігінің соңында Лю Дашан "ресми хат" негізінде лишу жартылай шапшаң "жүгіретін хат" құрды 行书 синшу, онда иероглифтің ерекшеліктері қағаздан қол үзбей ішінара жазылды. Сондай-ақ, бұл стиль иероглифтегі элементтердің кейбір қысқартуларына мүмкіндік берді.

1956 жылы қытай жазуын жеңілдетуге бағытталған иероглифтерді жеңілдету бағдарламасы қабылданды.

1964 жылы «жеңілдетілген иероглифтердің жиынтық кестесі» жарияланды 简化字总表 Цзяньхуа Цзу цзунбяо, онда 2238 жеңілдетілген белгілер болды.

Кейбір өзгерістер 1964 жылы енгізілді. Одан әрі реформалар 1977 жылы енгізілді, бірақ көп ұзамай (1986) жойылды, содан кейін одан әрі өзгерістер күтілмейтіні жарияланды.

Иероглифтік жазу жүйесіндегі иероглифтер арасындағы қатынастардың сипатын анықтау үшін иероглифтің әр аспектісін толығырақ қарастырған жөн Иероглифтің стилі – күрделі графикалық құрылымы бар және жеке компоненттерден-белгілер мен графиктерден тұратын символдық бірлік. Стиль нақты дыбыстық әріптік стандарт пен мәнге байланысты.

Иероглифтің минималды құрылымдық графикалық компоненті-бұл қасиет. Графема-иероглифтің құрылымдық графикалық компоненті, ол бір немесе одан да көп ерекшеліктерден тұрады және сонымен бірге, әдетте, белгілі бір мағынаға ие.

Буынның дауыссыз бөлігін тек бір дауыссыз дыбыспен білдіруге болады, ал негізгі бөлігін монофтонг, дифтонг және трифтонг түрінде білдіруге болады. Бұл жағдайда дауысты фонемалар семантикалық ажырату функциясын орындайтын тондар деп аталатын дауыстық сымдардың бес түрлі құрылымына байланысты сараланады.

Әріптік стандарттардың аз болуы (шамамен 400) және әртүрлі ұғымдарға сәйкес келетін графикалық стильдердің көп болуы (шамамен 86000) қытай тілінде көптеген гомофондардың болуына әкелді.

Иероглифтің мәні-кіші көлем бірліктерінің мәні, яғни графем. Графемалар қазірдің өзінде белгілі бір мәнге ие, ал иероглифтің жалпы мәні компоненттердің мәндерінен тұрады.

Алайда, барлық иероглифтерде мән олардың компоненттерінің мәндерінен тікелей алынбайды.

Иероглифтің құрылымы шартты түрде оның құрылымдық сызбасын қолдана отырып ұсынылуы мүмкін, онда компоненттердің бір-біріне қатысты орналасуы бір иероглифте көрсетілген. Құрылымдық схемалар иероглифтердің сызбалық бейнелерін жасауға мүмкіндік береді және иероглифтегі компоненттердің орналасуы мүмкін және принцип бойынша мүмкін емес деген түсінік қалыптастырады. Осылайша, иероглифтің стилі-белгілі бір схемаға сәйкес орналасқан бір немесе бірнеше компоненттерден тұратын графикалық құрылым [2, 113].

Иероглиф Қытай иероглифтерінің негізгі бірлігі ретінде. Иероглифтің аспектілері.Иероглифтік жазу туралы түсінік. Ежелгі иероглифтік жазудың принциптері (қытай иероглифтік жазуының басқа елдердің иероглифтік жазу жүйелерімен ұқсастығы).

Жазудың дамуының негізгі кезеңдері. Қытай жазуының белгісі. Хаттың Қытайда пайда болуы туралы аңыз. Қытайдағы алғашқы белгі жүйесі. Триграммалар мен гексаграммалар. Сот тарихнамасы Цан Цзе. Неолит керамикасындағы кертпештер. Тасбақалардың сүйектері мен қабығындағы жазулар. Жағымсыз мәтіндер. Тарихшы және палеограф Ван Говэй. Инь жазуы, ерекшеліктері мен ерекшеліктері. Чжоу дәуірінің мәдениеті мен жазуы. Қытай жазуының алғашқы реформасы. Қытай жазуының стильдері және олардың даму тарихы.

Қытай тілінің жазбаша белгісінің даму тарихы. Иероглифтің негізгі компоненттері (сызық, графема, тұтас белгі) және аспектілері (дыбыстық әріп стандарты, мағынасы, стилі). Әр түрлі зерттеулердегі иероглифтердің ерекшеліктерін жіктеу. Бағандар, санаттар мен мәндер тізімі. Графикалық функциялар (фонетикалық, семантикалық анықтаушы және карапайым белгі). Иероглифтердің негізгі құрылымдық схемалары. Кейбір иероглифтерде бірнеше оқылым болуы мүмкін — мұндай иероглифтер 柚 (duōyīnzì) деп аталады. Әртүрлі оқығандықтан, әдетте, иероглифтің мағынасы да өзгереді.

Мысалы:

* 敦 [cháng] — ұзын және 敦 [zh ng] (өсу);

* ⇒ [H o] — жақсы және ⇒ [hào] (алып кету);

[sho] - кішкентай және сұр [shào] (жас) [3]

Сонымен қатар, кейбір екі буынды сөздер басқаша оқылуы мүмкін және соған байланысты әр түрлі мәнді болып келеді. Мұндай сөздердегі әртүрлі оқулар екінші буынның тонының бейтарапқа өзгеруіне байланысты пайда болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

[1] 邹晓丽. 基础汉字形义释源. - 北京: 北京出版社. 1990.

[2] Курдюмов В.А. Курс китайского языка. Теоритический грамматика. – Москва, 2001.

[3] https://el.kz/content-4991_4257/

Toibol K.¹, Bataeva A.A.²

¹ master, senior lecturer, L. N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan
e-mail: karakat822@gmail.com

² master, senior lecturer, L. N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan
e-mail: malali2012@mail.ru

Annotation. This article will tell in detail about the origin of homographs in the Chinese language, and also tell about the origin of Chinese writing, the course of development of Chinese hieroglyphs.

Keywords: Chinese language, Chinese hieroglyphs, Chinese script, homographs in Chinese.

ӨӨЖ 81'373

КЫТАЙ ТИЛИНДЕГИ ЖАҢЫ СЛЕНГТЕР

Акматова Анара Сыдыковна¹, Турдакункызы Айзада²

¹ ага окуутучусу, К.Карасаева атындагы Бишкек мамлекеттик университети,
Бишкек, Кыргызстан
e-mail: asakmatova@bhu.kg

² ага окуутучусу, К.Карасаева атындагы Бишкек мамлекеттик университети,
Бишкек, Кыргызстан
e-mail: aturdakunzy@bhu.kg

Аннотация. Бул макалада кытай тилиндеги сөз жасоо темасы, башкача айтканда, “жаргон” талкууланат. Анын калыптануу, мүнөздөмөлөрү, масштабы маселелерине өзгөчө көңүл бурулуп, мисалдар келтирилген.

Түйүн сөздөр: Китай тили, жаштар тили, сленг жана жаргондор.

Элдердин жана адамдардын ортосундагы байланышка, дүйнө жүзүнүн өлкөлөрүнүн ортосундагы өз ара аракеттенүүнүн бардык деңгээлдеринде байланыштарды өнүктүрүүгө кызыгуунун өсүп жатышы азыркы замандын эң көрүктүү тенденцияларынын бири болуп саналат. Транспортту, байланышты жана информация-лаштыруу каражаттарын енукутуруу, коомдун маданий-агартуу деңгээлин жогорулатуу, азыркы замандын глобалдуу проблемаларын чечуунун жолдорун жана каражаттарын издеп табуу — мына ушулардын бардыгына бардык элдердин биргелешкен күч-аракети менен гана жетишууге болот [1]. Кажетсиз, бул факторлор котормочулуктун өнүгүүсүнө чоң түрткү болот. Чынында эле, азыркы учурда ар бир мамлекеттин жана дүйнө жүзүнүн илимий, саясий жана маданий жашоосунда котормочулуктун орду эбегейсиз зор экенин көрсөтүүдө. Россия жана КЭР нын ортосундагы карым-катнаштын өнүгүүсү эки элдин өз ара сүйлөшүүлөрү профессионалдык котормочулуктун деңгээлин жаңыча көз карашта, деңгээлде кароого талап коюуда [2].

Лингвистика жана котормо таануу жазма тилди изилдөөдөн түз жандуу баарлашууну, тынымсыз өнүгүп, өзгөрүп турган лексикалык бирдиктерди изилдөөгө жана талдоого өттү [3, 4].

Бул изилдөөдө «жаргон» термини 12–22 жаштагы адамдардын тобуна мүнөздүү болгон социалдык диалектилик-топтук сүйлөө өзгөчөлүктөрүн билдирет, алар улуу муунга эмес, расмий системага каршы чыгуудан келип чыккан [4]. Шаардык студент жаштардын жана өзүнчө жабык референттик топтордун арасында кездешет [5].

Кытай тилинин сөз байлыгы дайыма өзгөрүп турат, ушундан улам көптөгөн өзгөрүүлөр болот. Азыркы учурда эң кызык (көңүл ачуучу) маселелердин бири – жаштардын сөз байлыгынын (өзгөрүүлөрүнүн) көйгөйү. Бул жаштардын чаттарынын лексикасы, же жаштардын жаргондору. Сленг жашоонун дээрлик бардык тармактарын жана кырдаалдарын